

PRIDRŽEK LASTNINSKE PRAVICE

Pridržek lastninske pravice se v mednarodni poslovni praksi uporablja v najrazličnejših oblikah (enostavni, razširjeni, podaljšani pridržek lastninske pravice oziroma pravnega naslova, klavzula o predelavi, ...). V najosnovnejši varianti dogovor o pridržku lastninske pravice pomeni, da ostaja prodajalec lastnik blaga, dokler kupec v celoti ne poravnava kupnine.

V nadaljevanju po določenih državah prikazujemo nekatere oblike dogovora pridržka lastninske pravice med pogodbenima strankama ali določbe zakonov, ki urejajo obravnavano vprašanje.

Ta dokument vsebuje podatke o pridržku lastninske pravice v naslednjih državah:

- SLOVENIJA
- NEMČIJA
- AVSTRIJA
- ITALIJA
- HRVAŠKA
- SRBIJA
- RUSIJA

OPOZORILO:

1. Besedilo o pridržku lastninske pravice, objavljeno na tej spletni strani SID - Prve kreditne zavarovalnice d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: PKZ) morda ne odraža trenutno veljavne ureditve pridržka lastninske pravice po posameznih državah.
2. PKZ ne prevzema odgovornosti za pravilnost objavljenih informacij oziroma besedil o pridržku lastninske pravice in ne odgovarja za nikakršno škodo, ki bi izhajala iz dostopa do uporabe ali nemožnosti uporabe informacij, objavljenih na spletnih straneh PKZ.
3. Pred uporabo v konkretnem primeru je priporočljiv nasvet odvetnikov ali drugih pravnih strokovnjakov, praviloma iz držav dolžnikov. Veljavnost in učinkovitost dogovorov o pridržku lastninske pravice je namreč odvisna od številnih dejavnikov, kot so na primer: vrsta blaga, potrebnost posebne oblike, sodelovanje notarjev, registracija, znesek terjatev glede na vrednost prodane stvari in drugo. Zlasti spreminjajoča zakonodaja in sodna praksa v tujih državah zahtevata nasvet lokalnih pravnih strokovnjakov.
4. Zavarovancem PKZ lahko za določene države strokovni sodelavci svetujejo sodelovanje z izkušenimi odvetniškimi pisarnami.

SLOVENIJA

Pridržek lastninske pravice je posebna pogodbeno klavzula, s katero si prodajalec po izročitvi blaga zadrži lastninsko pravico toliko časa, dokler kupec v celoti ne plača kupnine.

Enostavni pridržek lastninske pravice

Vzorec klavzule:

»Prodajalec si pridržuje lastninsko pravico na stvari, ki je predmet pogodbe, do popolnega plačila kupnine.«

V primeru, ko kupec ob zapadlosti ne plača kupnine, lahko prodajalec zahteva plačilo kupnine, ali pa razdre pogodbo in zahteva vračilo stvari. Ta učinek ni tako pomemben v razmerju med kupcem in prodajalcem, saj ima prodajalec že po splošnih obligacijskih pravilih možnost razdreti pogodbo in zahtevati vračilo. Pomembnejši je v razmerju do tretjih oseb, drugih kupčevih upnikov, predvsem v primeru kupčeve insolventnosti.

Prodajalec lahko namreč tudi do tretjih oseb uveljavlja zahtevek za vračilo blaga s sklicevanjem na lastninsko pravico. Vendar je takšen učinek lastninskega pridržka do teh oseb v primeru stečaja ali izvršbe mogoč le, če je bil podpis kupca na pogodbi, ki vsebuje določilo o lastninskem pridržku, notarsko overjen pred kupčevim stečajem ali pred rubežem stvari v primeru izvršbe kupčevih upnikov. Domnevamo lahko, da bi sodna praksa enako stališče zavzela tudi v primeru prisilne poravnave kupca. S tem naj bi se izključila možnost antidatiranja pridržkov in tako oškodovanja ostalih upnikov dolžnika. Ta oblikovna zahteva torej ni pogoj za veljavnost pridržka med strankama samima, pač pa je pogoj za veljavnost pridržka proti ostalim kupčevim upnikom.

V primerih, ko bo slutiti stečaj, prisilno poravnavo ali zadolženost in s tem možnost rubeža zaradi sodne izterjave dolgov, je potrebno poskrbeti za overitev podpisa kupca oz. njegovega zakonitega zastopnika pri notarju. Tako ima prodajalec izločitvene zahtevke na podlagi lastninske pravice.

V nasprotnem primeru, ko podpis kupca na prodajni pogodbi s pridržkom lastninske pravice ne bo overjen, pa bo prodajalec v primeru insolventnosti kupca izenačen z ostalimi navadnimi upniki.

Podaljšani pridržek lastninske pravice

Ker enostavni pridržek lastninske pravice pogosto ne nudi zadostnega pravnega varstva, so se v praksi razvile posebne oblike, ki širijo zaščito upnika. V nadaljevanju je obrazložen podaljšani pridržek lastninske pravice, ki je oblikovan za primere, če kupec proda blago naprej.

Vzorec klavzule:

»Prodajalec si pridržuje lastninsko pravico na stvari, ki je predmet pogodbe, do popolnega plačila kupnine. Kupec lahko v času trajanja prodajalčeve lastninske pravice razpolaga s stvarjo v okviru svoje redne dejavnosti. Če kupec v tem času proda stvar kateri koli tretji osebi, odstopa prodajalcu vse terjatve, ki jih pridobi do teh tretjih oseb iz naslova prodajnih pogodb, pri čemer ga prodajalec izrecno pooblašča za izterjavo odstopljenih terjatev do trenutka seznanitve dolžnika z odstopom. O nastanku teh terjatev bo kupec nemudoma obvestil prodajalca.

Iz odstopljenih terjatev lahko prodajalec poplača svoj zahtevek za plačilo kupnine skupaj z obrestmi in stroški. Kar izterja več, je dolžan naslednjega dne izročiti kupcu. Če kupec plača kupnino v celoti ali če po popolnem plačilu iz dela odstopljenih terjatev prodajalcu ostanejo še druge odstopljene terjatve, jih mora prodajalec nemudoma povratno odstopiti kupcu.«

Kupec praviloma ni končni potrošnik, ampak blago kupi zato, da bi ga prodal naprej. Zato se pogosto dogovori pogodbeno določilo, s katerim prodajalec dovoljuje, da kupec v okviru rednega poslovanja proda blago naprej. Glede na to, da z odsvojitvijo preneha tudi zavarovanje v obliki lastninskega pridržka, prodajalec potrebuje nadomestno zavarovanje. To se v tem primeru dogovori v obliki anticipiranega prenosa bodočih terjatev, ki jih bo kupec pridobil iz naslova nadaljnje prodaje stvari tretjim, na prodajalca s pridržkom. Za učinkovitost je potrebno tako že v času sklepanja pogodbe dogovoriti navadni pridržek lastninske pravice ter kupcu dovoliti razpolaganje z blagom v smislu nadaljnje prodaje in hkrati dogovoriti tudi anticipirano fiduciarno cesijo bodočih terjatev.

Cesija je večinoma tiha in dolžnik zanjo ne ve do trenutka, ko kupec prodajalcu zamuja s plačilom in prodajalec pozove kupca na plačilo neposredno na podlagi klavzule o podaljšanem pridržku.

Pri različnih oblikah pridržka lastninske pravice je obseg zavarovanja prodajalca odvisen tudi od obstoja morebitnih drugih oblik zavarovanja na blagu (na primer če kupec zastavi svoje zaloge ali ponovno cedira terjatve).

NEMČIJA

Nemško pravo pozna:

- Enostavni pridržek lastninske pravice
- Podaljšani pridržek lastninske pravice: kupec, ki kupi blago z dogovorjenim pridržkom lastninske pravice, že ob nakupu blaga s prodajalcem dogovori, da mu bo odstopil terjatve, ki bodo nastale pri prodaji tega blaga tretji osebi.
- Razširjeni pridržek lastninske pravice: prodajalec obdrži lastninsko pravico na prodanem blagu do plačila vseh terjatev, ki mu jih dolguje kupec. Zavarovanje se v tem primeru ne omejuje le na konkretno razmerje, temveč se razširja na celoten ekonomski odnos med strankama.

Našim zavarovancem priporočamo, da se pri prodaji blaga kupcem iz Nemčije dogovorijo za najširšo obliko zavarovanja, ki obsega vse tri oblike pridržka lastninske pravice. Za zadovoljitev naših poslovnih standardov in potreb glede ustreznosti zavarovanja pa zadošča dogovor enostavnega pridržka lastninske pravice, ki je obrazložen v nadaljevanju.

Enostavni pridržek lastninske pravice

Enostavni pridržek lastninske pravice določa, da si prodajalec pridržuje lastninsko pravico na dobavljenem blagu do poplačila vseh terjatev iz pogodbe o dobavi. V primeru krivdnega ravnanja kupca, predvsem v primeru zamude s plačili, je prodajalec po poteku z njegove strani postavljenega primerne dodatnega roka, upravičen do vračila dobavljenega blaga; kupec pa je dolžan blago vrniti.

Uporaba klavzule pridržka lastninske pravice torej omogoča zavarovanje prodajalčevih terjatev, ne zahteva nobenih dodatnih stroškov in je v Nemčiji splošno sprejeta.

VZOREC KLAUZULE:

Wir behalten uns das Eigentum an dem Liefergegenstand bis zum Eingang aller Zahlungen aus dem Liefervertrag vor. Bei schuldhaftem vertragswidrigem Verhalten des Käufers, insbesondere bei Zahlungsverzug, sind wir nach angemessener Fristsetzung berechtigt, den Liefergegenstand zurückzunehmen; der Käufer ist zur Herausgabe verpflichtet. In der Zurücknahme des Liefergegenstandes durch uns liegt stets ein Rücktritt vom Vertrag. In der Pfändung des Liefergegenstandes durch uns liegt ebenfalls stets ein Rücktritt vom Vertrag.

Zavarovancem priporočamo, da je klavzula zapisana v tretjem nevtralnem jeziku (npr. angleščina), če je dogovorjena v pogodbi: We remain the rightful owners of the delivered goods until receipt of all payments from the delivery contract. In case of culpable breach of contract by the buyer, especially in case of default of payment, we are entitled to determine a reasonable deadline for taking back the delivered goods that the buyer is obliged to return. Taking back or seizing the delivered goods by us also always means a withdrawal from the contract.

UPORABA KLAUZULE V PRAKSI:

Pridržek lastninske pravice v formalnem sporazumu: Pri poslovanju s kupci iz Nemčije svetujemo, da se sklene formalen sporazum s kupcem, ki določa uporabo klavzule o pridržku lastninske pravice na blagu iz vseh tekočih in nadaljnjih dobav.

Ker na trgu poslovanje pogosto poteka brez sklenjenega formalnega sporazuma (primeroma na podlagi sprejetih naročil), je možna tudi sklenitev pridržka lastninske pravice v **splošnih**

pogojih (če je pridržek lastninske pravice določen v splošnih pogojih, mora biti kupec o tem eksplicitno seznanjen) ali zgolj na **računu/dobavnici** (t.i. naknaden pridržek lastninske pravice, dokument z jasno navedbo pridržka mora kupec prejeti najkasneje skupaj z blagom). Pravna varnost pri taki vzpostavitvi pridržka ni v celoti zagotovljena zaradi določenih tveganj odsotnosti pisnega dogovora, ki jasno izraža soglasje volj.

Povzeto po pravnem mnenju nemške odvetnice **Anje Dremelj de Belachur**. Za več informacij in za kontaktne podatke odvetniških pisarn nas kontaktirajte na naslov: judita.svetin@coface.com

AVSTRIJA

UVOD:

V Avstriji pridržek lastninske pravice zakonsko ni urejen. Glede podrobnosti tega zelo običajnega instrumenta je zato merodajna judikatura avstrijskega vrhovnega sodišča OGH, poleg tega pa tudi znanstvena literatura. V Avstriji je praviloma potrebno, da stranki vključita klavzulo o pridržku lastnine v **pogodbo** ali v **splošne pogodbene pogoje**, ki pridejo do veljave. Praksa si včasih pomaga s pomočjo instituta navidezne privolitve kupca: kadar je prejel že več računov istega prodajalca z ustrežno klavzulo na računih in ni ugovarjal, se šteje, da jo je molče sprejel.

Fakturo, ki vsebuje klavzulo o pridržku lastnine, mora prodajalec posredovati kupcu pred izročitvijo robe ali pa vsaj sočasno. Naknadno posredovanje fakture pa kljub ustrezni klavzuli na fakturi ne zadošča, razen če je prodajalec pri svojih poslih s kupcem že večkrat uporabil tako klavzulo in kupec ni ugovarjal. Uporaba ustrezne klavzule o pridržku lastnine v pogodbi sami je torej edina zanesljiva metoda, pa čeprav poslovna praksa po navadi ni tako stroga in se pogosto prizna pridržek že samo na osnovi ustrezne klavzule na fakturah. Prodajalec se lahko poskusi sklicevati na ustaljeno poslovno prakso s kupcem, na predhodno korespondenco in druge podobne naveze. V primeru sodnega spora pa je prodajalec izpostavljen določenemu tveganju, da pridržka lastnine samo na osnovi ustrezne klavzule na fakturi nazadnje ne bo mogel uveljaviti.

OSNOVNE KLAVZULE:

Priporočamo sledečo klavzulo **v pogodbi**: »Eigentumsvorbehalt: Der Kaufgegenstand bzw. die Ware bleibt bis zur vollständigen Bezahlung des Kaufpreises und aller damit verbundenen Kosten im Eigentum des Verkäufers.«

Prevod: „Pridržek lastnine: Dokler kupec kupnine in s kupnino povezanih stroškov ni docela poravnal ostane predmet kupne pogodbe oz. roba last prodajalca.“

Dodatek kot opcija: „Im Fall des auch nur teilweisen Zahlungsverzuges ist der Verkäufer berechtigt, die Ware auch ohne Zustimmung des Käufers abzuholen. In der Geltendmachung des Eigentumsvorbehaltes liegt nur dann ein Rücktritt vom Vertrag vor, wenn dieser ausdrücklich erklärt wird.“

Prevod: »V primeru zamude ali delne zamude kupca s plačilom kupnine ima prodajalec pravico, da vzame predmet kupne pogodbe oz. prodajno robo nazaj, tudi če se kupec s tem ne bi strinjal. Prodajalec, ki na ta način uveljavlja pridržek lastnine pa s tem še ni odstopil od pogodbe, razen če izrecno izjavi, da od pogodbe odstopa.«

Zadnji stavek je (pod)opcija k prvemu stavku in ga ni treba nujno dodati. Brez zadnjega stavka pa velja, da je prodajalec s tem, ko je zahteval ali vzel robo nazaj, odstopil od pogodbe. Praktično pa razlika praviloma ni zelo velika.

Priporočamo, da se doda še:

»Erlösklausel: Veräußert der Käufer die Waren, so geht anstelle der Ware der eingehende Erlös ins Eigentum des Lieferanten über.«

Prevod: *»Klavzula o nadomestilu za kupnino: Če kupec robo proda, preide kupnina, ki je plačana kupcu, kot nadomestilo za robo v last dobavitelja«.*

Še klavzula, ki se običajno uporablja **na računih**: »Der Kaufgegenstand bzw. die Ware bleibt bis zur vollständigen Bezahlung des Kaufpreises in unserem Eigentum.«

Prevod: „Predmet kupne pogodbe oz. roba ostane naša last, dokler kupec kupnine ni docela poravnal.«

DODATNE KLAUZULE:

V pogodbo lahko vgradimo še dodatne klavzule, ki podaljšajo pridržek lastnine na izkupiček, če kupec (ali stečajni upravitelj kupca) robo proda naprej ali klavzule s katerimi pride prodajalec do solastništva na glavni stvari, če se roba nekje vgradi ali pomeša z drugimi enakimi stvarmi oz. z drugo robo, tako da je ni več mogoče identificirati ali ločiti od glavne stvari.

PRIDRŽEK LASTNINSKE PRAVICE, ČE NI PISNE POGODBE:

Pogodbe se pogosto sklepajo tudi po korespondenčni poti brez posebnih pisnih pogodb. Tukaj zadostuje, da poda prodajalec izjavo o pridržku lastnine ali v svoji ponudbi (ki ji kupec ne ugovarja) ali pa v potrdilu kupčevega naročila; v vsakem primeru pa priporočamo, da prodajalec vstavi tako klavzulo tudi v besedilo na računu, ki ga posreduje kupcu vsaj sočasno z blagom. Alternativno lahko prodajalec poskusi po tej poti (=korespondenčno) uveljaviti tudi svoje splošne pogodbene pogoje, kadar kupec ne ugovarja.

VPRAŠANJE JEZIKA:

Uporaba jezika je lahko dogovorjena v pogodbi ali pa v splošnih pogodbenih pogojih. V poslovanju s tujimi podjetji slovenska podjetja po navadi uporabljajo tuj jezik ali pa sklepajo dvojezične pogodbe. Kadar je pogodba sklenjena v tujem jeziku, sama klavzula o pridržku lastnine na računu v slovenskem jeziku nikakor ne bo zadostovala. V praksi priporočamo podjetjem, da uporabljajo dvojezične klavzule ali pa da uporabljajo različne vzorce za pogodbe, za ponudbe, za potrdila naročil in za račune, kadar gre za stranke v tujini, ki ne uporabljajo slovenskega jezika. Uporaba angleščine kot tretjega jezika v mednarodnem poslovanju ni neobičajna, predvsem pri poslovanju večjih podjetij.

Največja past so včasih splošni pogodbeni pogoji, ki jih uporabljajo podjetja v Avstriji in ki lahko postanejo del pogodbe. Če se pojavljajo na poslovnih dokumentih tujih podjetij opozorila na splošne pogodbene pogoje, le-ti postanejo del pogodbe, kadar nasprotna pogodbeni stranka temu ne ugovarja.

Za več informacij in za kontaktne podatke odvetniških pisarn nas kontaktirajte na naslov: judita.svetin@coface.com

Povzeto po pravnem mnenju odvetnika dr. Franza Serajnika

Dr. Franz Serajnik, odvetnik v Celovcu

Pernhartgasse 8/3 9020 Klagenfurt – Celovec

Tel.: 0043 463 516330

Fax: 0043 463 516330-30

E mail: office@dr-serajnik.at

ITALIJA

Spodnji vzorec velja za navadni pridržek lastninske pravice. Za bolj kompleksne oblike lastninskega pridržka (podaljšanega, razširjenega, prenesenega, priključenega), svetujemo, da se zadevo ureja posebej z italijanskim odvetnikom.

Podpis pogodbe:

1. Pogodba mora biti sklenjena v pisni obliki in vsebovati mora klavzulo o pridržku.
Italijanska verzija klavzule, če se bo pogodba sklepala v italijanskem jeziku:

È convenuto che i prodotti consegnati restano di proprietà del venditore fino a quando non sia pervenuto a quest'ultimo l'integrale pagamento.

In ipotesi di inadempimento del contratto e, in particolare, in ipotesi di mancato pagamento entro i termini pattuiti, il venditore ha diritto a riprendere possesso dei beni oggetto di riservato dominio a semplice domanda. L'acquirente autorizza irrevocabilmente il venditore ad accedere ai locali aziendali e/o ai luoghi ove i beni sono situati al fine di prendere possesso dei beni.

Ogni fattura emessa per la merce oggetto del contratto recherà la seguente dicitura: "I beni oggetto della presente fattura sono gravati da patto di riservato dominio in favore del venditore."

Angleška verzija klavzule, če se bo pogodba sklepala v angleškem jeziku:

It is agreed that, the goods delivered remain the seller's property until complete payment is received by the seller.

If the buyer acts in breach of the contract, particularly if the buyer fails to pay within the agreed terms, the seller shall be entitled to take possession of the goods under retention of title upon first demand. The buyer irrevocably permits the seller to enter its business premises and/or places where the goods are located to take possession of the goods.

Each invoice issued for the goods under retention of title will contain the following clause: "I beni oggetto della presente fattura sono gravati da patto di riservato dominio in favore del venditore".

2. zaradi lažjega in hitrejšega uveljavljanja pridržka naj se v pogodbi dogovori uporaba italijanskega prava in pristojnost italijanskega sodišča - po možnosti v Trstu
3. v podjetju mora ostati en izvod pogodbe. Vsaj en podpis na pogodbi se mora overiti, saj se z overitvijo dokazuje, da je datum dogovora nesporen v morebitnih izvršilnih ali insolvenčnih postopkih. Podpis se lahko ožigosa na italijanski pošti z žigom „*data certa*“, če pa je predvidena uporaba slovenskega prava, se mora podpis zastopnika kupca nujno overiti pri notarju.
4. priporočamo, da preveri pogodbo in javne registre italijanski odvetnik.

Izvajanje pogodbe:

1. za premočnine, za katere se vodijo posebne javne knjige ali registri, mora biti dogovor o pridržku vpisan v predpisane knjige ali registre.

2. Na vsakem izdanem računu je potrebno izrecno navesti sledeče besedilo: *“I beni oggetto della presente fattura sono gravati da patto di riservato dominio in favore del venditore.”*
3. Skladno z italijansko zakonodajo mora biti datum vsakega izstavljenega računa »nesporno ugotovljen« (”data certa”). Na vsakem računu je torej potrebno overiti podpis. Račun lahko podpiše tudi odgovorna oseba pri prodajalcu in ni nujno, da je to pooblaščenec za zastopanje, ker notarska overitev služi le za določitev datuma. Alternativno je račune tudi mogoče ožigosati na italijanski pošti z žigom ”data certa”. Ni potrebno, da so formalnosti opravljene na dan, ko je račun izdan, vendar vsekakor pred začetkom insolvenčnega postopka, izvršbe ali preden kupec proda blago tretjim osebam. V nasprotnem primeru bo pridržek lastninske pravice neučinkovit.

Priporočamo odvetniško pisarno Race Krebel Jarc, ki je pomagala sestaviti ta navodila v aprilu 2016:

Race Krebel Jarc
avvocati / odvetniki / attorneys
Via S. Caterina 5
34122 Trieste (I)
Tel. +39 040 66 00 29
Fax. +39 040 3472836
e-mail:
info@r-k-j.com
race@r-k-j.com
jarc@r-k-j.com
krebek@r-k-j.com

HRVAŠKA

Lastninski pridržek na prodani stvari je na Hrvaškem predpisan v 462. členu Zakona o obveznim odnosima. 1. in 2. odst. 462. člena se glasita:

Kupoprodaja s pridržajem prava vlasništva

„(1) Prodavatelj može posebnom odredbom ugovora pridržati pravo vlasništva i poslije predaje stvari kupcu dok kupac ne isplati cijenu u potpunosti.

(2) U dvojbi se smatra da je pravo vlasništva preneseno uz odgovni uvjet potpune isplate cijene i da je prodavatelj ovlašten raskinuti ugovor, ako kupac dođe s isplatom u zakašnjenje.“

3. odstavek 462. člena Zakona o obveznim odnosima določa:

„ Pridržaj prava vlasništva pokretne stvari ima učinak prema kupčevim vjerovnicima samo ako je učinjen u obliku isprave javno ovjerovljene prije kupčeva stečaja ili prije pljenidbe stvari.“

Da bi **lastninski pridržek** imel učinek nasproti kupčevim upnikom v primeru izvršbe ali kupčevega stečaja, mora biti **podpis zastopnika kupca overjen s strani notarja**. Če pa bi prodajalec pridržek uveljavljal **več kot 1 leto** po izročitvi blaga, pa **mora biti dogovorjen v obliki notarsko overjene listine**. To pomeni, da se mora besedilo pogodbe poslati notarju, ki ga preveri in nato se morata obe stranki oglasiti za podpis pri njemu, on pa preveri ali je vsebina skladna z zakonom in ju pred podpisom opozori na posledice podpisa. Lahko je dogovor sklenjen tudi v obliki notarskega zapisa, toda to je dražja opcija.

4. odstavek 462. člena Zakona o obveznih odnosima določa:

„Na pokretnim stvarima o kojima se vode posebne javne knjige može se pridržati pravo vlasništva samo ako je to predviđeno propisima o uređenju i vođenju tih knjiga.“

Če se ob sklepanju dogovora o lastninskem pridržku predvideva, da bi se lahko zgodilo, da bo prodajalec uveljavljal pridržek **več kot 1 leto** od izročitve blaga kupcu, je **potrebno overjeno listino s to pravico vpisati v "Upisnik sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina" ki ga vodi Financijska agencija**. V »Upisnik sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina« se vpisujejo pravice, ki se ne vpisujejo v drugo javno knjigo. Taka zahteva je postavljena v 7. točki, 1. odstavka 6. člena Zakona o upisniku sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika na pokretnim stvarima i pravima („Narodne novine“ br. 121/05). Brez vpisa dogovor o pridržku ne bo veljal.

SKLEP:

Pogodbeno določilo o lastninskem pridržku se naj glasi:

„Prodavatelj pridržava pravo vlasništva i poslije predaje stvari kupcu dok kupac ne isplati cijenu u potpunosti.“

Prevod v slovenščino bi se glasil:

Prodajalec si pridržuje lastninsko pravico tudi po izročitvi stvari kupcu, vse dokler kupec ne plača vse kupnine.

Da bi bil pridržek učinkovit v primeru insolvenčnega postopka dolžnika, mora biti na pogodbi o pridržku **podpis zastopnika kupca overjen s strani notarja**. Prodajalec mora uveljavljati pridržek pisno pred potekom 1 leta od izročitve blaga kupcu. Če pa bi pridržek uveljavljal po **1 letu**, pa mora biti dogovor sklenjen **v obliki notarsko overjene listine**, listina pa naj dodatno vsebuje klavzule o:

- dovoljenju vpisa v "Upisnik sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina" ki ga vodi Financijska agencija

- dovolitvi izvršbe
- prepovedi odtujitve in obremenitve premočnin na katere se pridržek nanaša (slednja klavzula ni smiselna, če je že pri prodaji znano, da dolžnik blago kupuje z namenom nadaljnje prodaje).

Povzeto po pravnem mnenju odvetnika Pečatnika z dne 30.11.2015. Odvetnik Pečatnik lahko pomaga strankam Prve kreditne zavarovalnice d.d. pri sklepanju veljavnega pridržka.

Odvetnik

Matija Pečatnik

Tel.: + 385 1 617 68 63

Fax: + 385 1 617 68 62

Mail: matija.pecatnik@zg.t-com.hr

SRBIJA

V Srbiji imajo ROT urejen v zakonu: Zakon o obligacionim odnosima v 540. členu (Prodaja sa zadržavanjem prava svojine):

- (1) *Prodavac određene pokretne stvari može posebnom odredbom ugovora zadržati pravo svojine i posle predaje stvari kupcu, sve dok kupac ne isplati cenu u potpunosti.*
- (2) *Zadržavanje prava svojine ima dejstva prema kupčevim poveriocima samo ako je učinjeno u obliku javno overene isprave, pre kupčevog stečaja ili pre plenidbe stvari.*
- (3) *Na pokretnim stvarima o kojima se vode posebne javne knjige može se zadržati pravo svojine samo ako je to predviđeno propisima o uređenju i vođenju tih knjiga.*

Rizik Član 541

Rizik slučajne propasti ili oštećenja stvari snosi kupac od časa kad mu je stvar predata.

SKLEPANJE DOGOVORA O PRIDRŽKU:

Lastninski pridržek na blagu, ki je prodano v Srbijo je možen, **mora pa biti dogovor zapisan v pogodbi, ki je sklenjena v obliki notarskega zapisa**. Pri tem je **potrebno preveriti ali se glede prodanega blaga vodijo javne knjige**, saj je v tem primeru potrebno dogovor o pridržku vpisati v to javno knjigo.

Če bi se dogovor o pridržku **sklepal v Srbiji** je potrebno paziti na (informacija pridobljena od notarke iz Srbije v marcu 2015):

- Obe stranki morata priti do notarja s pogodbo v srbščini in v cirilici (besedilo se pošlje notarju v predhodni pregled)
- Slovenski zastopnik mora imeti s sabo izpis iz sodnega registra, ki ga je prevedel sodni tolmač, da dokaže da je on zastopnik
- Notar sestavi notarski zapis
- Zastopnik slovenskega podjetja rabi imeti s sabo prevajalca in 2 priči, ki znata srbsko in slovensko
- informativni strošek v konkretnem primeru: 7 mio EUR poročstva stane cca 6.000 EUR notarske takse, stroški prevajanja pridejo še posebej

<http://www.overa.rs/primeri-obracuna-javnobeleznicke-tarife.html>

Če bi se dogovor o pridržku **sklepal v Sloveniji** je potrebno paziti na (preverjeno v marcu 2015):

- Notarski zapis bi stal 700 EUR
- Pri notarju se morata zglasiti zastopnika obeh strank
- Zastopnika rabita izpis iz sodnega registra, ne starejše od 3 mesecev, srbski izpis mora biti preveden v slovenščino
- Če zastopnik ne razume slovensko, rabi tolmača
- Nato je treba zapis prevesti s sodnim tolmačem v srbščino
- S tem prevodom je treba iti še do Ministrstva za pravosodje, da se potrdi, da je zapis res naredil notar, ki je vpisan v register

RUSIJA

Kupec in prodajalec (dobavitelj) se lahko dogovorita za ohranitev lastninske pravice v korist dobavitelja do trenutka, ko je blago v celoti plačano. Trenutek prenosa lastninske pravice je pomemben za stranki, kadar je blago že izročeno, vendar še ni plačano, zato ker to vpliva na:

- možnost kupca, da razpolaga s prejetim, vendar še ne plačanim blagom;
- možnost dobavitelja, da blago vrne v primeru, da se ga ne plača.

Primeri za formulacijo pogoja:

"Lastninska pravica na blago se prenaša na kupca v trenutku plačila blaga v celoti".

"Lastninska pravica na blago se prenaša na kupca v trenutku, ko se preda zadnji del plačila, ki spada k plačilu po pogodbi".

"Право собственности на товар переходит к покупателю с момента оплаты товара в полном объеме".

"Право собственности на товар переходит к покупателю в момент, когда будет передана последняя часть причитающейся оплаты по договору".

Pogoj prenosa lastninske pravice na izročnem blagu v trenutku plačila varuje interese dobavitelja, ker v tem primeru kupec, ki ni lastnik blaga, ne bo imel pravice z njim razpolagati, če to ni tako predvideno v pogodbi ali če to ne izhaja iz namembnosti blaga (npr. če gre za hitro pokvarljivo blago).

Primer za formulacijo pogoja:

"Lastninska pravica na blagu se prenaša na kupca v trenutku celotnega plačila vrednosti blaga. Pri tem ima kupec pravico, da samostojno razpolaga z blagom, ki mu je bilo izročeno po pričujoči pogodbi do trenutka plačila le-tega".

"Право собственности на товар переходит к покупателю с момента полной оплаты стоимости товара. При этом покупатель вправе самостоятельно распоряжаться переданным ему по настоящему договору товаром до момента его оплаты".

Če je v pogodbi predviden lastninski pridržek na blagu, ima dobavitelj pravico, da zahteva od kupca, da mu vrne blago, plačilo katerega je v zakasnitvi. Hkrati dobavitelj ne izgubi pravice do izbire, da lahko namesto vrnitve neplačanega blaga po sodni poti izterja od kupca vrednost blaga.

Nekatera sodišča štejejo, da dobavitelj ne more zahtevati vrnitve blaga, kadar obstaja pogodbeni pogoj o pogodbeni kazni. Hkrati pa v sodni praksi obstaja nasprotno stališče, v skladu s katerim ima dobavitelj, ki bi prejel plačila za blago, pravico, da sam izbira način varstva kršene pravice. Konkretno lahko dobavitelj vložiti zahtevo za vrnitev blaga ali pa za plačilo pogodbene kazni.

Zato se naj dobavitelj v pogodbi dogovori, da ima v primeru neplačila blaga pravico tako do izterjave zamudne kazni kot zahtevati vrnitev blaga.

Primer formulacije pogoja:

"Dobavitelj ima, ob ohranitvi lastninske pravice na blago, pravico, da do trenutka plačila v primeru neplačila blaga zahteva vrnitev le-tega, pa tudi plačilo pogodbene kazni za zamudo s plačilom v znesku _____".

"Поставщик при сохранении права собственности на товар до момента оплаты вправе в случае неоплаты товара требовать его возврата, а также уплаты неустойки за просрочку оплаты в размере _____".

Po tem, ko kupec vrne blago dobavitelju, se delno plačani znesek kupnine lahko šteje za neupravičeno obogatitev dobavitelja. Ustrezno temu lahko kupec po odpovedi pogodbe zahteva, da se mu vrne tisto, kar je že plačal.

Vendar se dobavitelj lahko izogne vrnitvi vplačanega zneska kot neupravičene obogatitve. Zato se je treba v pogodbi dogovoriti o pogoju o tem, da se vsa plačila, ki so vplačana pred odpovedjo pogodbe, štejejo za najemnino za uporabo blaga.

Primer formulacije pogoja:

"Lastninsko pravico na blagu ohranja dobavitelj do trenutka celotnega plačila le-tega s strani kupca. Ob odpovedi pogodbe se do prehoda lastninske pravice h kupcu in do vrnitve blaga dobavitelju štejejo vsa plačila, ki jih je poprej opravil kupec, za najemnino za uporabo blaga".

"Право собственности на товар сохраняется за поставщиком до момента его полной оплаты покупателем. При расторжении договора до перехода права собственности к покупателю и возврате товара поставщику все ранее произведенные покупателем платежи считаются арендной платой за пользование товаром".

Če je kupec odtujil blago ali je na drugi način z njim razpolagal, ima prodajalec pravico, da od osebe, ki je prejela premoženje, zahteva vrnitev tega premoženja, vendar ne plačila blaga, kajti obveznost plačila blaga leži na kupcu. To ni možno, če sta se dobavitelj in kupec dogovorila, da kupec lahko razpolaga s premoženjem.

V praksi je bolj zapleteno realizirati to pravico, ko gre za blago, ki je označeno z generičnimi znamenji, bolj preprosto pa takrat, ko gre za posamično določene stvari. Na primer, transportna sredstva – to so posamično opredeljene stvari, kar dopušča možnost, da se jih identificira, kajti imajo identifikacijsko številko.

Povzeto po pravnem mnenju ruske zavarovalnice Ingosstrakh ONDD Credit Insurance iz aprila 2015